

Л. 6. 6
350

10 =

Штампа се као рукопис.

О УРЕЂЕЊУ БЕОГРАДА

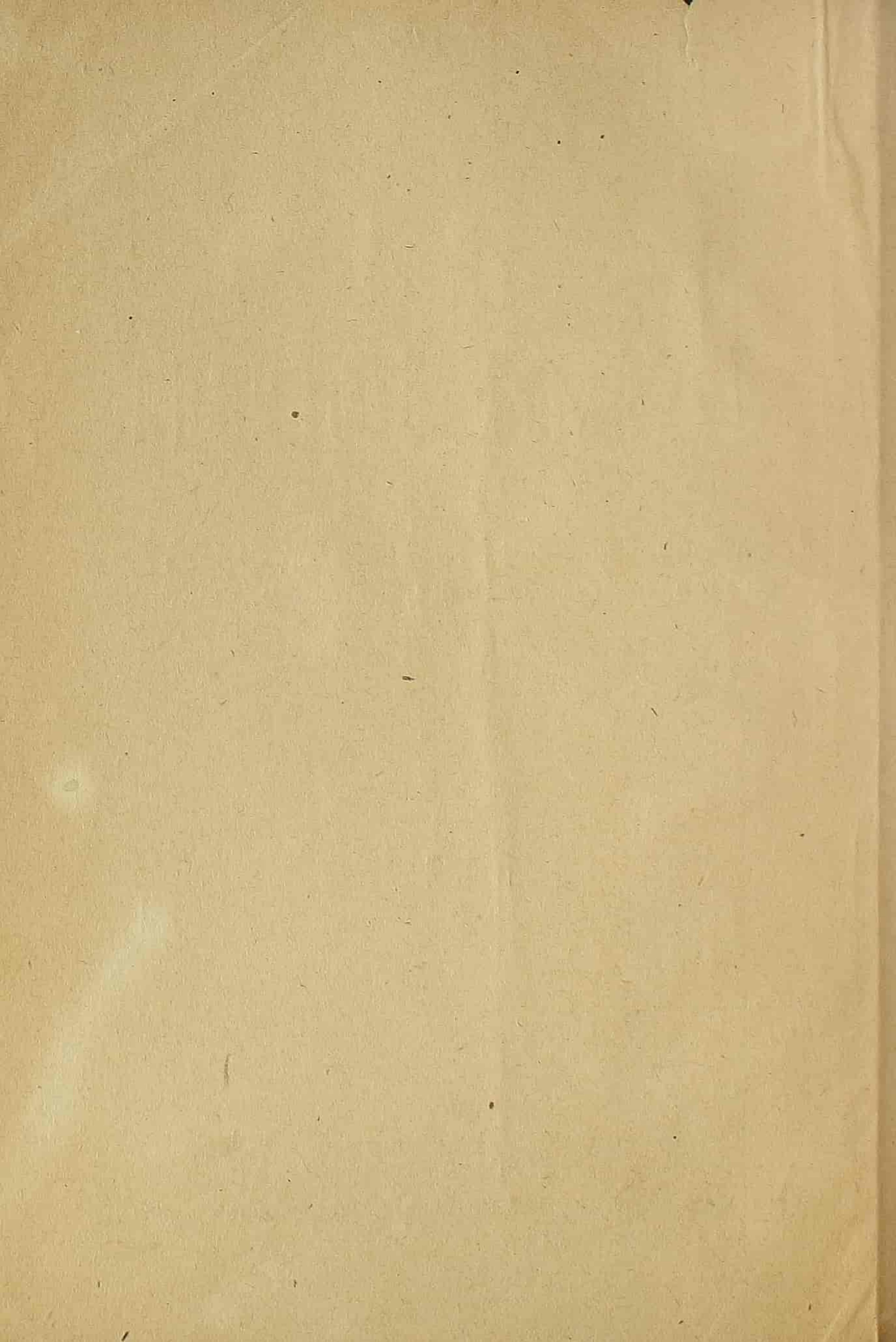
— Извештај комисије, одређене од стране одбора општине града Београда. —

БЕОГРАД

Штампарија „ПРАВДА“ Петровића и Марковића
Бранкова 16 — Телефон 249.

1920.

Г. Б. 6
350

10 = 35999495

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 45358

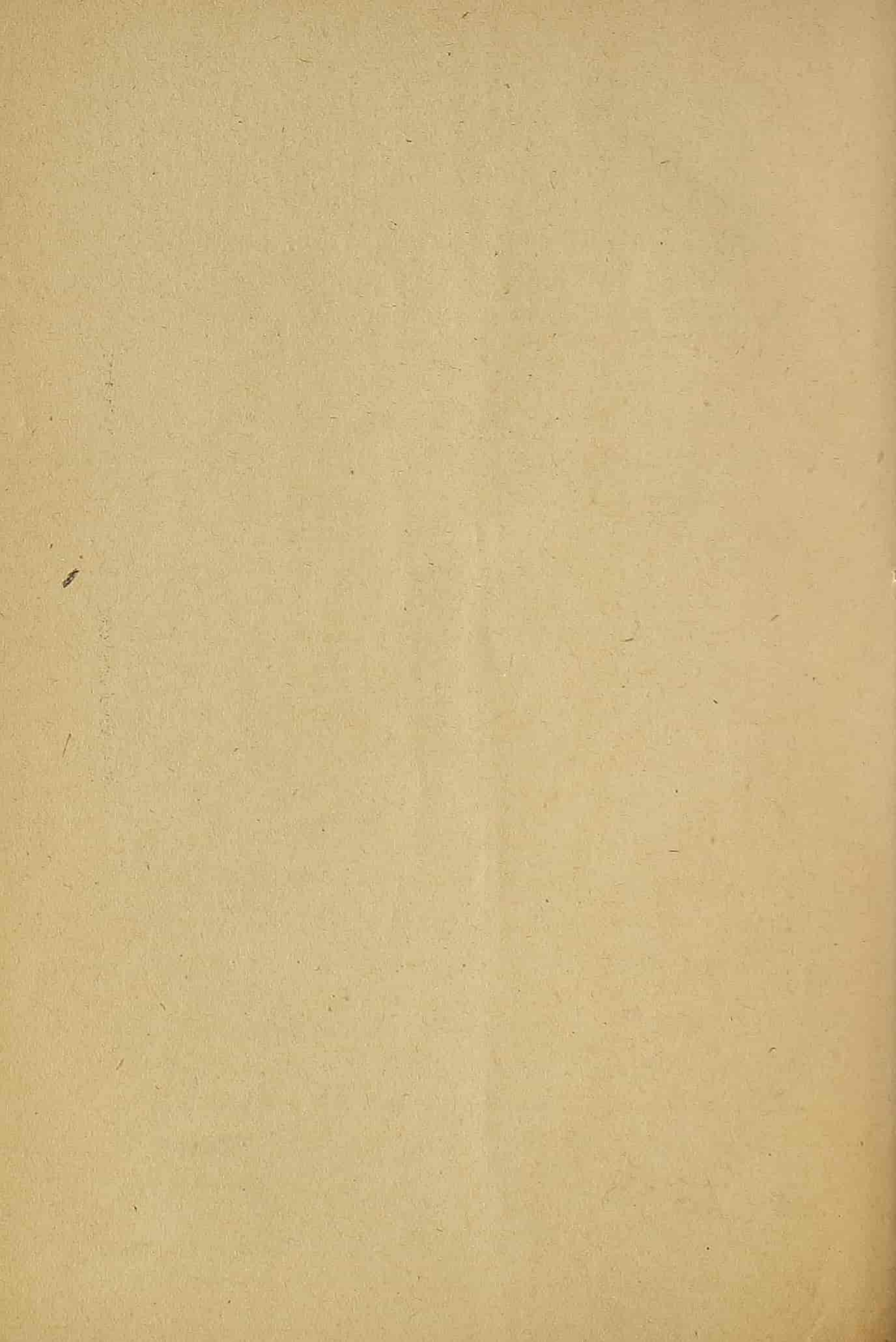
Удружење српских инжињера и архитекта имало је срећну идеју, да се предузму кораци за измену регулационог плана Београда, који ни из далека не одговара потребама његовим, а нарочито у његовом новом својству као престонице уједињене наше отаџбине. По његовој иницијативи општински Одбор је у седници својој од 17 априла 1919. решио: да се што пре изради план о уређењу Београда путем интернационалног конкурса; да општинска управа у року од пет месеци спреми све што је потребно за овај конкурс; да се у циљу припрема састави једна комисија из представника свију заинтересованих надлештава и корпорација; и најзад да се обнови Катастарски Одељак и повери му израда припремних планова за овај конкурс. Комисија, предвиђена овим решењем, састављена из делегата општинских, разних министарстава и привредних корпорација, ступила је у функцију почетком маја и у 10 седница претресла основе за намеравани конкурс. На основу тих измена мисли састављен је један реферат, који је комисија у једној завршној

седници примила и упутила општинском одбору на решење. Општински Суд и Одбор сада треба да проуче овај спремљени елаборат и да по њему донесу даље своје решење. Али да би ово важно питање могло бити што боље проучено, општински суд је предложио, и Одбор је општински усвојио, да се извештај комисије оштампа и разда одборницима као и осталим заинтересованим факторима.

Овај се извештај, дакле, предаје јавности у томе циљу. Њега је израдио г. Драг. Ђорђевић, проф. Универзитета и потпредседник комисије, који је и руководио саветовањима. Остали чланови Одбора били су: Андра Јовановић инж. пуковник; Аца Петровић инжењер; Бранко Таназовић доцент Универзитета; Веселин Лучић шеф анализ. одсека; Др. Воја Кујунџић инспектор Мин. Нар. Здравља; Др. Душан Пантић секр. Мин. Трговине; Драг. Караулић одборник; Драгиша Мирковић управник Водовода; Ђорђе Радојловић члан Трг. Коморе; Зафир Станковић инспектор Мин. Трговине; Јефта Стевановић проф. Универзитета; Јован Смедеревац члан Занатске Коморе; Лука Ђеловић одборник; Др. Мил. Васић начел. Мин. Шума; Милан Милосављевић инспектор Мин. Пољопривреде и Вода; Милан Андоновић проф. Универзитета; Др. Мил. Јовановић-Батут проф. Универзитета и председник Лекарског Удружењи; Миладин Ђорић начелник Мин. Саобраћаја; Пера Поповић

нач. Мин. Грађевина; Риста Одавић одбор-
ник; Др. Свет. Предић секр. Инд. Коморе;
Др. Слоб. Рибникар инсп. Мин. Нар. Здравља;
Сергије Павловић-Максимов инжењер Мин.
Пољопривреде и Вода; Стојан Вељковић од-
борник; Таса Милојевић одборник и Филип
Трифуновић инж. Мин. Грађевина.

СУДУ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ.

Одбор за израду програма за стечај о добијању плана за уређење и проширење Београда завршио је свој рад 6. ов. м-ца.

Част ми је спровести тај рад који садржи, поред програма, и све остало што је потребно за расписивање стечаја са предлозима: о року израде планова, врстама награда, као и о томе: да стечај буде међународни за савезне пријатељске и ноутралне државе, као и да оцењивачки суд буде састављен од седам признатих стручњака.

Одбор је нашао, да није његово да предложи личности за тај суд, али је мишљења да пет чланова суда буду домородци и то: два архитекта, два инжињера и један хигијеничар, а друга двојица да буду стручњаци

ван Краљевства: један Швајцарац и један Белгијанац. За та два лица Одбор је мишљења, да Суд Општине треба да се обрати Удружењима Архитекта и Инжињера тих држава и умоли их да му та Удружења кандидују по по једног стручњака за оцењивачки суд.

Част ми је извести Суд Општине Београдске, да Одбор за израду поменутог програма, завршетком тога рада, сматра себе и разрешеним од досадање дужности и захваљује Суду на указаном поверењу.

10. децембра 1919. год.

Београд.

П. - Председник Одбора за

израду програма

Архит. Д. Ј. ЂОРЂЕВИЋ

СТЕЧАЈ

ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА О УРЕЂЕЊУ И ПРОШИРЕЊУ БЕОГРАДА

А. Циљ стечаја

Одбор Општине Града Београда својом одлуком АБр. 15.731 од 17. априла 1919. год. решио је, после саветовања са меродавним чиниоцима, да се путем међународног стечаја изради план за уређење и проширење Београда. При томе је Одбор руковођен мишљу, да је после остварења народног уједињења потребно поставити што здравију основицу за развијање свију градова и насеобина у Краљевству међу којима Београд, као престоница, заузима једно од најважнијих места.

Београд пре рата, у оскудици доброг плана и финансијских средстава, није могао да буде правилно упућен развијању које захтевају савремена начела о уређењу градова, а осим тога у току ратова претрпео је у великој мери и материјалних штета.

Како Београд из речених разлога, при чему су видну улогу играле и политичке прилике, није могао бити снабдевен у до-

вољној мери санитетским постројењима под земљом (водовод, канализација), савременом калдрмом и потребним јавним грађевинама, то је за извођење свију тих радова, које садашње прилике неодложно изискују, потребан један рационалан план о уређењу и проширењу његовом, који би, поред исправљања грешака почињених у прошлости, имао да предвиди правилно развијање града у садашњости и будућности и омогућио што успешније извршење радова на уређењу Београда.

Стојећи на гледишту, да се послови опште потребе имају решавати јавно, те да би у њима узео учешћа што већи број стручњака и тиме се дошло до бољих и кориснијих решења, Општина Града Београда одлучила је да путем јавне утакмице добије нов план о уређењу и проширењу града, како у његовим садањим границама, тако и за његово развијање коме он нагло иде у сусрет.

Б. Подаци за стечај

1. Природни. — По своме географском положају Београд се налази између $44^{\circ}50'$ и $44^{\circ}48'$ географске ширине. Он лежи на једном огранку завршетка планинског венца, који се пружа југозападно од Београда. Код Београда састају се две пловне реке, Сава и Дунав, иза којих на север настаје плодна равница. Просечна висинска разлика између терена на коме је Београд и те равнице износи око 50 м.

Београд лежи на медитеранским кречњацима прекривеним дилувијумом, а наслања се на кретацајске кречњаке, који дају добар материјал за грађевинске потребе.

Клима Београда по годишњем шоку шемперашуре, са минимумом у јануару и максимум у јулу, јесте умерена, средњо-европска, имајући и континенталне, источно европске, особине у апсолутним екстремима температуре.

Кишне прилике Београда њиховим летњим максимум показују његов умерен континенталан карактер средњо-европски, који с једне стране има унеколико и особине степске својим пролетњим (мајским) кишама, а с друге стране *медитеранске* својим јесењим (октобарским) кишама. Ове последње одлике нарочито су у понеким годинама јако истакнуте.

Најчешћи су вешрови југоисточни (сред. брзина 4,5 м.) у пролеће, у јесен и зими, који дувају као кошава, па *западни* (сред. брзина 3,4 м.) лети.

Дубинске шемперашуре испод нуле замрзњавања земље иду највише до 30 см., кратког су трајања и остају у тој дубини испод — 1°C.

2. Друштвени. — Београд као престоница првенствено је културно средиште, затим трговинско и најзад индустријско. Од трговине прво место заузима увозна трговина, а затим извозна и то поглавито земљорадничких производа. Он важну улогу игра у погледу про-

возне трговине, јер кроз Београд пролазе железнички и водени путови из Средње Европе за Солун и Цариград, као и путови за Црно и Јадранско Море.

Индустрија у Београду слабо је развијена. У колико се у будућности у Београду индустрија буде могла развијати, она ће бити упућена у правцу низ Дунав, преко Дунава, уз Саву и преко Саве.

У погледу становања веома је развијен индивидуализам, који се огледа у љубави за својом засебном кућом. — Омиљене су куће са баштама.

Прираштај становништва у Београду пре рата био је врло јак, услед чега је било наступило интензивно подизање зграда.

Због измењених политичких и економских прилика прираштај становништва у Београду биће још јачи, тако да се слободно може рачунати, да ће за највише две десетине година број данашњег становништва (140.000) бити удвостручен. Београд није густо насељен. Просечно долази 60 становника на хектар.

Морталитет је већи од наталитета (наталитет 22,4%, морталитет 25,82%). Подаци од 1900. до 1909. године.

Умирање је највише од заразних болести (туберкулоза, трб. тифус).

Привремено трговачко средиште за трговину на велико данас је у главном на савској страни. Дунавска страна у томе погледу до сада није могла бити искоришћавана.

Рад на савременом калдрмисању улица почет је пре рата. Пре тога су постављане подземне инсталације (електрични и телеф. каблови, водоводне цеви и цеви за одвод нечистоте) у највећем делу данашњег Београда.

Град је осветљен електричном струјом. Гасног осветљења нема.

Речне обале нису израђене.

Градска трамвајска веза слабо је развијена. И друге врсте моторне вуче такође су слабо развијене.

II. Детаљни подаци (програм)

1. Саобраћај железницама и путовима. — Простор који се граничи крајем Карађорђевог улице, Моравском улицом, Топчидерским путем до Топчидерске реке и реком Савом резервисан је за потребе железничког саобраћаја са нужним грађевинским објектима за робу, железничке колосеке и др.

На том простору треба пројектовати нову железничку станицу или проширити станицу која постоји са наменом за путнички саобраћај и робу за савски део Београда.

За теретни саобраћај треба пројектовати станицу на дунавској страни везујући је на подесан начин за железничку мрежу на савској страни. Дунавску станицу везати подесно са Панчевом.

Данашња кланична пруга укинуће се.

Предвидети велику железничку станицу за уређење возова на земунској страни, код

Земуна или Батајнице, одатле извести погодну везу северних железница са јужним, (евентуално преко Аде Циганлије).

Пројектовати кружну железницу са електричном вучом за везу периферије града са средиштем, па предвидети и погодне саобраћајне везе било железницама или електричним трамвајима у правцу ка Авали и другим тачкама околине Београда.

Поред железничке везе са Земунском, која постоји, пројектовати још на подесним тачкама и везу трамвајима као и везу за колски и пешачки саобраћај.

При пројектовању изложених железничких и трамвајских саобраћајница водити рачуна о конвергентним и дивергентним саобраћајним линијама у правцу Београда.

2. Саобраћај водом. — На простору Баре Венеције у вези са железничким саобраћајем пројектовати локално пристаниште за Београд са распоредом потребних грађевинских објеката.

Главно пристаниште предвидети и пројектовати на простору између Београда и Земуне са распоредом потребних грађевинских објеката и железн. колосека.

Пројектовати израду и осигурање од осипања савске обале од Чукарице до Дунава и око Доње тврђаве, а Дунавом до села Вишњице осигурати и на подесним местима предвидети удобне приступе за истовар и утовар робе. При томе резервисати довољно простора за локалну трговину са техничком гра-

ђом, дрветом за гориво, житом, шљивом и др., имајући на уму да је Београд првенствено увозно па тек извозно место.

Острва (Циганлија, Војничко Острво, Хуја) треба узети у уређење приликом решавања саобраћаја водом и сувим.

3. Градски саобраћај. — У погледу пројектовања саобраћајница — улица и путова — које би везивале град са савском и дунавском обалом, железничким станицама и пристаништима као и у погледу везе појединих делова градских (који служе трговини, индустрији, становању) пројектанту се оставља пуна слобода у решавању. Но он има водити рачуна о томе, да сачува главне саобраћајнице и грађевинске објекте новијега порекла, који су добро решени и пласирани, а чије би уклањање превазишло финансијску моћ не само садашње већ и наредне генерације. Али се скреће пажња на то, да треба у сваком случају предвидети и пројектовати што подеснију везу између савске и дунавске падине са платоом града тако, да главне саобраћајне линије не смеју имати већи успон од највише 4⁰/₀.

При целој томе раду у опште водити рачуна о финансијском чиниоцу.

4. Подела града. Пројектант има под средишним делом Београда да обухвати садашњи City са његовим проширењем чија се тенденција за скору будућност градску опажа да ће бити у главном у границама од тврђаве до хотел „Славије“ и од Душанове и Ратарске до Немањине улице и савске обале.

— Онај простор тога средишног дела Београда на коме се данас налази недовршена зграда за парламенат, старо гробље, двор — тај простор са околином сматрати као најужи центар градски и према томе њега обрадити и на њему распоредити најистакнутије јавне грађевине (краљевски двор, општински дом, берза, народни музеј, академију наука, опера, централна пошта и т. сл.) које би граду дале монументалан изглед. — У вези са том групом зграда предвидети и обрадити места за подизање других јавних грађевина у непосредној околини (универзитет, народна библиотека, палата правде и т. сл.) са назначењем распореда тих грађевина. У даљој околини предвидети и обрадити места за остале јавне грађевине са њиховим распоредом чему ће за оријентацију пројектанту служити преглед изложен у допуни програма, као и пројектантова диспозиција јавних тржишта (хигијенска, саобраћајна, за народне скупове ит.д.).

Постројење и уређење предграђа оставља се слободи пројектаната, али му се скреће пажња на правце Београд—Авала, Београд—Раковица ради диспозиције колонија (чиновничких, железничарских, водених и т. д.) о чијем су се подизању јављале жеље и идеје још пред светски рат, као и на правац Београд—Чукарица и најзад низводно Дунавом, где се предвиђа развијање фабричких постројења са високим димњацима и јачим капацитетом рада.

Поред Главног Трга за животне намирнице предвидети и распоредити у свима деловима града мање тргове с обзиром на густину насељености и будуће рашћење становништва. Они ће бити квартовни тргови за намирнице. — Веза тих тргова са главним тргом да буде подесно изведена.

Остала тржишта, као: хигијенска (паркови, скверови), саобраћајна, архитектонска, тржишта за народне скупове, декоративна тржишта и т.д. пројектант ће предвидети и распоредити по свом слободном схватању погодаба за савршено уређење градова. — Напомиње се жеља да се предвиди места за што већи број дечјих игралишта по целој граду, нарочито у густо насељеним крајевима.

Поред омањих паркова, које треба пројектовати по свима деловима града, руководећи се савременим начелима хигијене и естетике, пројектант ће на широј периферији града пројектовати велике паркове за излете становништва водећи рачуна о климатским и геоботаничким погодбама. Пројектант ће још предвидети и распоредити потребне просторе за мање и веће изложбе.

У области Топчидера пројектант ће предвидети и означити веће просторе за градску ботаничку и зоолошку башту које ће служити и као привлачна места за излете становништва.

За грађевинске блокове оставља се пројектанту слобода да по савременим начелима уређења градова сâм одреди облик и величину блокова у појединим деловима града, водећи рачуна о погодбама хигијене, сигурности, естетике, затим о саобраћајним улицама, намени блокова за разне грађевине, начину зидања и искоришћења појединих делова града (трговински део, крајеви за становање са слободним, наслоњеним или узиданим грађевинама), као и о карактеру појединих прѣдграђа (фабричко, радничко, за нарочите занате, колоније и т.д.).

В. Прилози за допуну програма за стечај о изради плана за уређење и проширење Београда.

Ниже изложена допуна израђена је на основи дискусије вођене у одбору за састављање програма, затим на основи аката појединих министарстава, надлештава и установа у којима су изражене како потребе за разне врсте грађевинских објеката, површину терена за њих, тако и жеље за диспозицију тих објеката по граду.

Остављајући слободу пројектанту давања нових облика постојећим блоковима за та места који би били условљени пројектованим новим саобраћајницама или другим чиниоцима, овде се излаже тај материјал пројектантима за њихову оријентацију. У низу тога прегледа наводе се и она постројења која ће се укинути јер им није више место у граду.

— А напомиње се и жеља да зграде, које стоје по својој намени у међусобној вези, буду тако груписане у плану, да чине једну целину и образују у граду неколико архитектонских тржишта. На тај начин би се, поред осталог, постигла и економија у земљишту за грађевинске објекте. — Такав би случај био са груписањем највећег дела санитетских грађевина, затим са груписањем универзитетских зграда, народне библиотеке и академије уметности, па грађевина министарства војног и морнарице, финансија и т. д.

1. Доњу тврђаву сматрати као слободан простор, али при пројектовању водити рачуна о историјским споменицима.

2. Горњу тврђаву Министарство Војно и Морнарице резервише за сада за своје потребе. Но пројектант има дати своју идеју, у плану, за будућу најподеснију употребу тога терена.

3. Мала индустријска постројења могу остати у граду. Велике млинове и фабрике, које су сада у граду, сматрати као објекте, који ће по себи временом бити уклоњени, па то имати у виду при изради плана.

4. Блок између улица: Милош Велики, Немањина, Ресавска и Његушева намењује се за зграде Министарства Војног и Морнарице.

5. Блок између улица: Милош Велики, Бирчанинова, Ресавска и Немањина задржава се за војне потребе.

6. Блок на коме је група сталне војне болнице са касарном XVIII пешадиског пука остаје за потребе санитета.

7. Блок између улица: Краљ Миланова, Ресавска, Немањина и Студеничка слободан је и пројектант може са њиме располагати по нахођењу.

8. Блок звани „Палилулске Касарне“ који се налази између Таковске, Далматинске, Бушине и Ратарске улице такође је слободан.

9. Блок између улица: Милош Велики, Немањина, Сарајевска и Бирчанинова слободан је.

10. Простор где је данашњи војни сењак слободан је.

11. Имања Министарства Војног и Морнарице: парни млин са пекарницом у Сарајевској улици, штаб дунавске дивизијске области у улици Милоша Великог и Крунској, жандармеријска касарна до Управе града Београда и у улици Дечанској, земљиште испод Малог Калемегдана, имање поч. мајора Илића у дунавском крају, топчидерска касарна са свима установама, имање на коме је коначкнеза Милоша и кнеза Михаила (сачувати зграде као истор. споменике), војни магацини на ушћу Топчидерске реке, — сва та имања су слободна за израду плана.

12. Блок звани „Топовске шупе“ на Крагујевачком друму остаје за војне потребе у целини, сем ако не би која од саобраћајница захтевала делимично одузимање.

13. Бањичко Брдо резервише се за подизање војних грађевина.

14. Простор на коме је стара државна болница до ботаничке баште универзитета сматрати за слободан.

15. Простор на коме је старо гробље сматрати као слободан.

16. Стовариште петролеума, које се данас налази на Сави, предвидети низводно на дунавској обали.

17. Простор од тврђаве до железничке станице, а између горњег фронта Карађорђевог улице и реке Саве, сматрати као слободан за решење градског плана.

18. Земљишта циглана сматрати као слободна за израду плана. — Ташмајдан прилагодити (искористити нарочитом наменом) са околним слободним земљиштем.

19. Тркалиште са позадином старог гробља и околним блоковима, колико је потребно, као и универзитетском ботаничком баштом, резервисати за универзитетске грађевине у садашњости и будућности.

20. Зграде за средњешколску и наставу (18 на броју) са земљиштем од по 5000 м² просечно за сваку зграду распоредити на разним местима по граду и периферији.

21. Општи дом за заједничке соколске (гимнастичке) вежбе и просветне конференције са земљиштем од 10.000 до 15.000 м².

22. Зграда за Оперу са 6000 м² под зградом, изолована, са прилазима са свију страна, у ужем средишту града.

23. Зграде за Народни Музеј и Галерију сликовних уметности и потребним простором за лапидаријум.

24. Зграда за Народну Библиотеку са површином од 3000 до 5000 м² под зградом и још пространим земљиштем за будућа до-зиђивање, да је потпуно изолована, пласирана у средишту града.

25. За три ниже школе примењених уметности са по 3000 м² под зградом, на разним крајевима града (по могућству једна у околини садашње саборне цркве, друга на дунавском крају и трећа око парка Карађорђевог споменика).

26. Зграда за изложбе (и уметничке конференције и др.) са површином 4000 м².

27. Зграда за Вишу Школу Примењених Уметности и Школу Декоративних Уметности заједно са радионицама за све занате са површином од 8000 м².

28. Зграда за Консерваторијум (музички и глумачки) са површином од 5000 м².

29. Зграде за Природњачки Музеј и Историјски Музеј са односним површинама под зградама 6000 м² и 7000 м² и пространим земљиштем за будућа проширења.

30. Зграда за Државну Штампарију са површином 8000—10.000 м², по могућству изолована, а у близини и на домаку саобраћајних средстава (лађе, железнице, трамваја),

31. Зграда за Државни Савет и Главну Контролу у средишту града са површином земљишта 10.000 м².

32. Зграда за Академију Сlikовних Уметности са површином од 7000 м² под зградом, у близини универзитетских зграда.

33. Зграда за Градско Позориште са површином од 3000 м², на Врачару.

34. Зграда за Министарство грађевина, саобраћаја, дирекцију железница и дирекцију речног саобраћаја са површином земљишта од 10.000 м².

35. Зграда за Централну пошту и телеграф са површином од 6000 м² под зградом.

36. Зграда за Министарство пошта и телеграфа са Поштанском штедионицом, са површином под зградом од 6000 м².

37. Зграда за управу и магацине амбулантних пошта, пакетско одељење са магацинима и одељењем за царињење пакета из иностранства. Потребан простор око 3000 м². Да је у близини железничке станице.

38. Централни магацин телеграф. и телеф. материјала и радионица, у близини железн. станице на простору од 4000 м².

39. Телефонска централа, сем постојеће, на Врачару са земљиштем од 2000 м².

40. Зграда за Министарство Спољних Послова са површином од 5000 м².

41. Земљиште за зграду Министарства Пољопривреде и Вода, Министарство Руда и Шума, као и за Класну Лутрију, Земљорадничке задруге и т. сл., са површином око 15.000 м².

42. Земљиште за зграду Министарства Трговине и Индустрије са површином под зградом око 3000 м², у тргов. крају.

43. Зграда за Министарство Социјалне Политике и за Централну управу обезбеђења радника на земљишту од 3000—4000 м².

44. Зграда за Берзу Рада, раднички азил, библиотеку и салу за радничке културне потребе, са површином земљишта до 2000 м².

45. За зграде Министарства Војног и Морнарице предвиђа се блок под бр. 4 овог прегледа и на њему би се имале подићи зграде: а) за Министарство, б) Главни Ђенералштаб са Географ. Институтом и војном штампаријом, в) евентуално штаб Армијске Команде, г) Штаб дунавске дивиз, области, д) Војни музеј.

46. Земљиште за Инвалидски Дом.

47. За војне зграде, и то: а) касарне, б) пекарнице са млином и купатилима, в) станови за официре, г) станови за ожењене подофицире, д) магаџрни, ђ) кантине и читаонице, е) официрски дом, ж) војна академија, з) подофицирска школа, и) манеж, ј) војни сењак, к) амбуланте и т.д. — резервише се простор на Бањици.

48. Војна авијатичка станица у вези са општом авијат. станицом на земунској страни.

49. Зграде за пешадијску телесну гарду од 2 батаљона и коњичку телесну гарду од 600 људи на подесном месту у коме градском крају.

50. Блок између улица: Милош Велики, Милош Поцерац, Шумадијска, Реонска улица — резервише се за подизање болничких зграда, и то:

а) клинике — потребна површина око 30 хектара;

б) зграда за медицински факултет — површина око 10 хектара;

в) серовакциони завод — површина 1 хектар;

г) бактериолошки завод — површина око 4000 м².

Али пројектанту се оставља слобода у пројективању саобраћајница кроз овај блок и намени добијених блокова за поменуте зграде.

51. Земљиште за Министарство Народ. Здравља око 2000 м².

52. Хигијенски музеј са површином земљишта око 5000 м².

53. Пространо земљиште (10 хект.) за зграде санитет. слагалишта.

54. Зграда за Министарство Унутр. Дела са површином под зградом око 3000 м².

55. Зграда за Управу града Београда (префектура) у којој би био: један кварт, команда градске жандармерије са школом, полициј. затвор око 7000 м².

56. Зграда за команду целокупне жандармерије са школом за пољску жандармерију. Простор од 3—4 хиљаде м². У близини управе града Београда.

57. Зграда за Палату Правосуђа и којој би биле смештене ове установе: Касациони

Суд, Апелациони Суд, Првостепени Суд за град Београд, Иследни Суд, Трговачки Суд и Министарство Правде. Површина земљишта 8000—10.000 м².

58. Патријаршијски двор, велики и епархијски духовни суд, музеј српске цркве са библиотеком, богословија Св. Саве, Министарство Вера, — све то пласирати у околини цркве Св. Саве са резервисањем пространог земљишта за велику цркву Св. Саве — будућу катедралу.

59. За Палату Министарства Финансија резервише се место где се сада то министарство налази. Она ће служити за то министарство са свима његовим дирекцијама (пореза, рачуноводства, царина итд.) као и за Управу Држ. Монопола.

Г. Технички прилози

За решење постављенога програма суд општине београдске издаће пријављеним пројектантима поред програма и његове допуне још и техничке прилоге и то:

1. Ситуацију Београда и даље околине са висинским мерама у размери 1:25.000.

2. Ситуациони план Београда и ближе околине са изохипсама у размери 1:10.000 и ознаком извршене канализационе мреже.

3. Ситуациони план самога Београда са изохипсама у размери 1:4000 са ознаком важнијих грађевина.

Од планова под 2. и 3. добиће пројектант још и по један примерак одштампан у светлом тону на цртаћој хартији да би могао правити студију и уцртавати нову регулацију града. Од тих примерака моћи ће према потреби набавити и већи број по засебној цени. — Од планова под 1. наћи ће пројектант такође купити по засебној цени потребан му број примерака за студију.

4. Подаци о стању воде у рекама, речним обалама и дубини речних корита.

5. Подаци о природи терена: који су крајеви на стени, који су некретни, а под којима је клизав терен и гди је муљевит терен.

Д. Радови које пројектант има да поднесе

Тражи се од пројектанта да изради:

1. Генерални преглед саобраћајних линија свију врста (путова, железница, мостова, трамваја и т. д.) са поделом града и шире околине на предграђа, колоније, велике паркове, гробља, индустријске крајеве, пристаништа; уређењем река, распоредом железн. станица са станичним теренима, пристаништима, комплексима зеленила — у размери 1:25.000.

2. Нацрт Београда у размери 1:10.000 у коме ће бити тачно представљена подела Београда на ужи и шири средишни део, предграђа, тржишта, тргове и јавне просторе свих врста, комплексе и блокове за групе јавних грађевина као и земљишта за издвојене јавне

грађевине (које не спадајс ни у једну групу) затим тачна представа свих саобраћајнице (улица, путова, железница, обала и т.д.) која пројектант не мења, корегира, као и оних које нове повлачи. Конвенционалним бојама означити разне делове града намењене трговини, индустрији, становању, за разне врсте зграда и т. д.

3. Нацрт Београда у размери 1:4000 у коме ће тачно бити представљен правац и ширина свију улица тако, да се јасно види однос нових регулационих линија према постојећим линијама. Даље, јасан облик свију тргова, тржишта и других отворених места изложених у програму као и свију блокова. Затим распоред и ознака свију јавних грађевина, правце нових трамвајских линија са једним или два колосека. Обраду улица по врсти њиховој (као булеваре, улице са баштама пред кућом и т. ст.), обраду обала и пристаништа по њиховој намени (путничко, трговинско и т.д.), као и обраду других објеката које пројектант за добро решење програма буде увео.

4. Подужне профиле главнијих ново пројектованих артерија у размери 1:4000 за дужине, а 1:400 за висине.

5. Попречне профиле за карактеристичније улице и тргове у размери најмање 1:200.

6. Решења важнијих делова градских у већој размери ортогонално, а по потреби и перспективно престављено (тргове, нарочито ако су у нагибу, прилазе, степенице, терасе

и тсл.). За архитектонске преставе употре-
бити један тон. Такви радови у бојама неће
се узимати у обзир нити излагати.

7. Исцрпан а концизан пропратни из-
вештај о целој раду.

Б. Време за израду пројеката, начин и место предаје.

Време за израду пројеката одређује се
шест месеци од дана расписаног стечаја.

Предаја радова општини београдској не-
посредно или најближој пошти последњег дана
одређеног рока од 6 месеци на адресу оп-
штине београдске, водећи рачуна о аноним-
ности.

Пројекат треба да буде обележен на свима
својим саставним деловима једним и истим
знаком (мотоом) који ће бити и на запеча-
ћеном завоју у коме ће бити име пројектанта
са његовом тачном адресом.

Е. Награде пројектантима и правни односи општине према њима.

За најбоље израђене пројекте, које оце-
њивачки суд као такве призна, општина бео-
градска одређује ове награде.

1) једну прву награду од динара	100.000.
2) једну другу награду од динара	80.000.
3) две треће награде свака од дин.	50.000.
4) три четврте награде свака од
динара — — — — —	25.000.

5) За откуп четири рада које оцењивачки суд предложи, за сваки по динара — — — — — — — — — — 12.000.

Поред сума за награде и откуп, општина београдска одредила је и једну суму од 50.000 динара на име накнаде за уложени труд савесно израђеним пројектима, без обзира на њихову вредност у смислу расписаног стечаја. Та сума биће подељена на 10 радова које оцењивачки суд предложи за накнаду.

Награђени и откупљени пројекти својина су општине београдске. Она стиче сва права разраде и употребе тих пројеката.

По закључку изложбе поднетих пројеката, општина београдска вратиће о своме трошку ненаграђене и неоткупљене пројекте уз повраћај реверса, које је општина или поштанска установа издала.

Ж. Оцењивачки Суд, изложба радова и отварање завоја.

Оцењивачки суд састоји се из седам чланова. Њих је именовала општина београдска. Чланови суда су:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

Општина београдска предаје оцењивачком суду примљене пројекте 21. дана по ис-

теку рока предаје. Пројекти који после тога дана буду приспели неће бити узети у оцену нити ће их оцењивачки суд отварати.

Оцењивачки суд отпочиње свој рад одмах и завршује га у року од 30 дана.

Примљени и отворени пројекти биће изложени заједно са протоколом рада оцењивачког суда у року од 10 дана по завршетку његовог рада. — Изложба ће трајати 15 дана. На дан отварања изложбе оценивачки суд ће у присуству председништва општине отворити и запечаћене завоје имена аутора награђених и откупљених пројеката, као и оних којима је призната накнада за труд и рад.

Отварање изложбе и завоја је јавно.

